

พระเครื่องเมืองลพบุรี

พระเครื่องของเมืองลพบุรีที่สำคัญที่มีผู้นิยมแสวงหา
กันมากในปัจจุบันนี้ ก็มีอยู่ ๕ องค์ด้วยกันคือ

๑. พระร่วงหลังลายผ้าลพบุรี เป็นพระที่สร้าง
ขึ้นด้วยตะกั่วสนิมแดงจัด ทั้งองค์กำเนิดในยุคนวมเรื่อง
อำนาจ มีผู้พบในพระปรารักษ์ของวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ
ลพบุรี เมื่อ ๒๐ กว่าปีมาแล้ว พระร่วงของลพบุรีพิมพ์นี้มี
มีทรงชนิดหลังลายผ้าและหลังตัน พุทธลักษณะเป็นแบบ
ประทับยืนภายใต้ร่มเรือนแก้ว แบบปางประทานพร โดย
พระหัตถ์ซ้ายยกหงายทาบระหว่างพระอุระ ส่วนพระหัตถ์
ซ้ายทั้งห้อยหงายฝ่าพระหัตถ์ มีตอกจันทรปรารักษ์ให้เห็น
พระพักตร์คล้ายจะแย้มยิ้มอยู่ในชุดทรงเครื่องจอมกษัตริย์
พระเศียรทรงเทริดแบบชีโบ ทุกส่วนของพิมพ์นี้ เป็นการ
แสดงออกทางกายวิภาคได้ดีเยี่ยม ไม่เทอะทะเหมือน
พระร่วงพิมพ์อื่น ๆ ยกเว้นพระร่วงหลังรางปืนอันเป็นยอด
พระเนื้อตะกั่วสนิมแดงซึ่งมีพุทธลักษณะเหมือนกันกับ
พระร่วงหลังลายผ้า

๒. พระหยานหน้ายักษ์ กรุกำเนิดของพระหยาน
พิมพ์หน้ายักษ์ ชุดได้จากวัดพระศรีรัตนมหาธาตุลพบุรี มีผู้

พบโดยไม่เป็นทางการและเป็นทางการคือ พบครั้งแรกเมื่อประมาณ ๒๐ กว่าปีมาแล้ว เป็นการลักลอบขุดได้จากพระปรารักษ์ใหญ่พบครั้งที่สองในบริเวณวัดเดียวกัน เวลาห่างกัน ๒๐ ปี เป็นการลักลอบขุดเช่นกัน ส่วนการพบครั้งที่สามนี้ เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นการพบไม่เป็นที่ทางการเช่นกัน ต่อมากรมศิลปากรก็ได้แกะรอยเบ็ดเตล็ดเป็นทางการตามคนร้าย จึงได้พระหุยานมาอีกรวมแล้วทั้งที่คนร้ายได้และกรมศิลปากรได้หลายร้อยองค์ทีเดียว การพบพระเครื่องครั้งหลังนี้ ได้ที่เจดีย์เล็กตรงกับประตูวิหารเก่าห้องด้านทิศเหนือของวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ

พระหุยานนายักษ์เป็นพระที่สร้างขึ้นด้วยชินเงิน พุทธลักษณะเป็นรูปลอยองค์ประทับนั่งสะกุงมารบนบัวเล็บช้างห้ากลีบ ทรงผมหวีและขมวดปอยผมเป็นจุก (ของอยุธยาเป็นแบบเกศฝาละมี) พระพักตร์งุ่ม แสดงออกถึงความตุนัน แฝงไว้ซึ่งความเป็นนักรบโบราณ สิ่งที่ผิดสังเกตสำหรับพระพิมพ์นี้ก็คือใบหูยาวมากจนจดบ่า นักเลงพระเครื่องรุ่นเก่าเห็นเป็นนิมิตที่ดีจึงได้พากันเรียกว่าพระหุยานพระหุยานนายักษ์จัดเข้าสกุลช่างลพบุรี มีทั้งหมดด้วยกัน ๓ พิมพ์คือ เล็ก กลาง และใหญ่ ด้านหลังเป็นแบบลาย

ผ้าเว้ากับชนิดหลังตันก็มี พิมพ์ที่นิยมกันมากที่สุดคือ พิมพ์ใหญ่

๓. พระนารายณ์ทรงปืน พระพิมพ์นี้มาในแบบพระแสงใหญ่มีทงชนิดเนื้อชินเนื้อสมฤทธิ เนื้อดินและเนื้อตะกั่วก็มี พระนารายณ์ทรงปืนเป็นศิลปะของขอม จัดอยู่ในสกุลช่างลพบุรีบริสุทธิ กรุต้นกำเนิดคือวัดพระศรีรัตนมหาธาตุลพบุรีพุทธลักษณะทำเป็นรูปพระสามอย่าง โดยมีองค์กลางเป็นรูปพระพุทธรองค์ประทับบนนาคปรก ด้านขวาทำเป็นรูป "โลเกศวร" หรือพระนารายณ์สี่กรนั่นเอง หัตถ์บนทั้งสองข้างถือพวงลูกประคำและพระคัมภีร์ สองหัตถ์ล่างถือดอกบัวกับหม้อน้ำอมฤต สำหรับด้านซ้ายทำเป็นรูปนางปัญญาบารมี หัตถ์ขวาถือพระคัมภีร์ ส่วนหัตถ์ซ้ายถือดอกบัวเช่นเดียวกับพระนารายณ์ พระนารายณ์ทรงปืนเป็นพระแสงขนาดใหญ่แยกออกได้ ๓ พิมพ์ โดยมีทงเล็กกลาง และใหญ่

๔. หลวงพ่อจุก พระเครื่องอีกพิมพ์หนึ่งค่อนข้างโต ได้มีผู้พบที่วัดมหาธาตุลพบุรี พร้อมกับพระหยาน มีทงชนิดเนื้อดินและชิน การที่เรียกพระพิมพ์นี้ว่า พระ

หลวงพ่อกุ กิ่งนำมาจากพุทธลักษณะส่วนบนของขมวด
 ผมนั่นเอง นักพระเครื่องรุ่นเก่าเห็นทีชอบกล มองดูก็ให้
 คล้ายกับเต็กไว้ผมจุก จึงจับเคล็ดเอาส่วนนี้มาเป็นชื่อพระ
 ตึงแต่กรูแตกมาแล้ว พระหลวงพ่อกุเป็นพระในสกุลช่าง
 อู่ทองสร้างลือปาละ พุทธลักษณะเป็นที่ตงามตายังนัก
 พิมพ์สร้างเป็นแบบลอยองค์ประทับนั่งปางชัตสมาราบให้
 รายละเอียดทางพระพักตร์มากที่สุด ซึ่งแบ่งแยกได้ ๒ พิมพ์
 คือแบบหน้าลังกา (พระพักตร์โตอิมเอิบ) กับแบบหน้า
 อินเตีย (หน้าเล็กก้มแลดูข้าง) ถ้าเป็นชนิดเนื้อดินปรากฏ
 ว่ามีถึง ๓ สีคือสีแดง เหลืองและเขียว สัญลักษณ์สำคัญที่
 สุดสำหรับพระพิมพ์นี้ ด้านล่างและด้านข้างต้องถูกปิดด้วย
 มีดกับมีลายมือปรากฏอยู่ทั่วไปเป็นส่วนมาก

๕. พระนาคปรกวัดบึง นับว่าเป็นยอดพระเครื่อง
 ที่ทรงอิทธิฤทธิ์ในด้านคงกระพันชาตรีได้เป็นเอก เป็น
 พระเครื่องที่หาชมหรือเข้าได้ยากมาก พอๆกับวัดอันเป็น
 กรุงกำเนิด ซึ่งบัดนี้ได้กลายเป็นตลาดในเมืองลพบุรีไปเสีย
 แล้ว กรุนี้แตกเมื่อประมาณ ๗๐ กว่าปีมาแล้ว พระนาค
 ปรกวัดบึงนี้ทำด้วยชินเงิน มีผิวสนิมดำจัด (สนิมตีนกา)
 พุทธลักษณะทำเป็นทรงเรียวสุดหัวนาคแหลมประทับปาง

สมาธิบนขตนาถ ๒ ขต สังเกตได้คือขตนาถไม่แผ่เป็นฐานกว้างอย่างพิมพ์ของวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปรกของวัดบึงเคียวโตเป็นพิเศษ และช่วงไหล่จะยกสูงกว่าปรกเมืองอื่น ๆ เท่าที่พบพระพิมพ์นี้แยกได้เป็น ๓ แบบ คือ ปรกชนิดใหญ่ ปรกกลาง และยังมีปรกเล็กอีกด้วย ขนาดของปรกพิมพ์เล็กนี้ค่อนข้างใหญ่กว่าปรกวัดกัลยาฯ เพียงเล็กน้อย นอกจากนี้ยังมีพิมพ์พิเศษเป็นแบบแผงอีกด้วย

ทั้ง ๕ องค์นั้น^๕ เป็นยอดพระเครื่องของลพบุรีที่เดียว “บุศราคัม” ขนาดนามพระทั้ง ๕ องค์^๕ ว่า “ห้าขุนศึกแห่งกรุงละโว้” แต่ละองค์หายากยิ่ง ราคาค่าเช่าองค์หนึ่งแผงๆ น่าดูทีเดียว อย่างเช่น พระร่วงหลังลายผ้าลพบุรีก็ตกราว ๔,๐๐๐ บาท พระหยวนหน้ายักษ์ราวๆ ๒,๐๐๐ บาท ส่วนพระหลวงพ่อกุก็ราว ๖๐๐—๘๐๐ บาท แต่ที่ต้องระวังไว้ด้วยว่าเป็น “พระปลอม” หรือเปล่า *